

Granskning av delårsrapport 2015:2

Region Jönköpings län

Building a better
working world

Innehåll

1. Sammanfattning	2
2. Inledning	3
2.1 Bakgrund.....	3
2.2 Syfte och revisionsfrågor	3
2.3 Avgränsning	3
2.4 Revisionskriterier.....	3
3. Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed	4
3.1 Bokslutsprocessen och redovisningsprinciper	4
3.2 Resultatanalys.....	5
3.3 Bedömning	7
4. God ekonomisk hushållning	9
4.1 Finansiella mål	9
4.2 Mål för verksamheten.....	9
4.3 Bedömning	10

1. Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna granskat regionens delårsbokslut för perioden 2015-01-01 – 2015-08-31. Granskningens och revisionsrapportens syfte gällande delårsbokslutet är att vara en del av det underlag som revisorerna använder inför sitt ställningstagande i revisionsberättelsen vid räkenskapsårets slut.

Kommunallagen föreskriver att budgeten skall innehålla mål och riktlinjer för verksamheten samt finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Dessa mål skall utvärderas i delårsrapporten och i årsredovisningen.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- ▶ Är resultatet i delårsrapporten förenligt med fullmäktiges mål?
- ▶ Är delårsrapporten upprättad enligt god redovisningssed för kommunal verksamhet?

Granskningen utgår från den lämnade delårsrapporten och med utgångspunkt från den översiktliga granskningen har vi gjort nedanstående bedömningar/iakttagelser:

- ▶ Vår bedömning är att delårsrapporten per den 31 augusti 2015, i allt väsentligt ger en rättvisande bild av Regionens ekonomiska resultat och ställning utifrån de principer som tillämpas av Region Jönköpings län.
- ▶ Delårsrapporten är delvis upprättad i enlighet med de krav som finns i Lagen om kommunal redovisning, rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning och fastställda bokslutsanvisningar. Vi noterar att lagkravet avseende blandmodellen för redovisning av pensionsavsättningarna inte uppfylls. Vidare noteras att rekommendation 22, delårsrapport inte följts fullt ut. Delårsrapporten saknar en övergripande redovisning av regionens investeringsverksamhet, en samlad bedömning om huruvida målen om god ekonomisk hushållning kommer att kunna uppnås samt en bedömning av balanskravet utifrån helårsprognosen.
- ▶ Delårsrapporten ger en tydlig bild av måluppfyllelsen. Utifrån den rapportering kring måluppfyllelsen som finns i delårsrapporten är vår bedömning att Regionen arbetar för att nå måluppfyllelse för hela verksamhetsåret 2015. Vi noterar dock att Regionen själva inte redovisar en samlad prognos och bedömning av måluppfyllelsen vid verksamhetsårets slut. Vår bedömning är att det finns förutsättningar för att verksamheten delvis kommer att uppnå fullmäktiges mål. Vi ser dock ett behov av att minska antalet mål som följs upp på övergripande nivå. Målen skulle kunna minskas i antal genom att pröva dem ur ett väsentlighetsperspektiv.
- ▶ De finansiella målen bedöms kunna uppnås vid årets slut.
- ▶ Det finns stora underskott inom den specialiserade somatiska vården och i prognosen för 2015 bedöms underskottet uppgå till 164 mnkr, trots en tilläggsbudget motsvarande 70 mnkr. Åtgärdsplan är upprättad med besparingskrav uppgående till 150 mnkr. Av delårsrapporten framgår att Regionen bedömer att det har varit svårt att värdera om och i vilken omfattning kostnadsbesparingar har kunnat uppnås genom åtgärdsplanen för specialiserad somatisk vård. Vår bedömning är att en tydlig och konkret åtgärdsplan samt verktyg för en uppföljning är förutsättningar för att uppnå avsedd effekt. Vi noterar att inga ytterligare åtgärder anges i delårsrapporten för att påskynda/påverka utfallet resterande del av året.

2. Inledning

2.1 Bakgrund

Redovisningsrevisionen ska ge revisorerna underlag för att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Den omfattar granskning av regionens årsredovisning, delårsbokslut, intern kontroll samt granskning av olika system och redovisningsrutiner.

Enligt kommunallagen ska revisorerna granska en delårsrapport omfattande minst 6 månader och högst 8 månader av verksamhetsåret.

Revisorerna skall även bedöma om resultatet i delårsrapporten, som ska behandlas av fullmäktige, är förenligt med de mål fullmäktige beslutat.

2.2 Syfte och revisionsfrågor

Granskningen av delårsrapporten är översiktlig och inriktas på att bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med fullmäktiges mål. Granskningen innefattar även kontroller av att regionens delårsrapport överensstämmer med anvisningarna i lagen om kommunal redovisning och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning.

Granskningsresultaten vid delårsbokslutet utgör viktig information inför granskningen av årsbokslutet.

Granskningen bygger på följande revisionsfrågor:

- ▶ Är resultatet i delårsrapporten förenligt med fullmäktiges mål?
- ▶ Är delårsrapporten upprättad enligt god redovisningssed för kommunal verksamhet?

2.3 Avgränsning

Då detta är en översiktlig granskning har granskningsinsatserna koncentrerats till övergripande frågor samt analys av verksamheter som har väsentlig betydelse för regionens resultat- och balansräkningar.

2.4 Revisionskriterier

Granskningen utgår i huvudsak från följande revisionskriterier:

- ▶ Kommunallagen
- ▶ Lag om kommunal redovisning
- ▶ Rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning
- ▶ Budget med verksamhetsplan 2015, flerårsplan 2016-2017
- ▶ Region Jönköpings läns bokslutsinstruktioner

3. Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed

3.1 Bokslutsprocessen och redovisningsprinciper

Övergripande kommentar

Region Jönköpings län (Regionen) bildades 1 januari 2015. Detta innebär att Regionförbundet Jönköpings läns verksamhet nu ingår i Regionen. Samtidigt med detta skedde en förändrad organisation av sjukvårdsområdena. Från att sjukvården tidigare varit uppdelad i de geografiska enheterna Jönköpings sjukvårdsområde, Höglandets sjukvårdsområde och Värnamo sjukvårdsområde är den nu fördelad i områdena *Medicinsk vård*, *Kirurgisk vård* och *Psykiatri och rehabilitering*. *Medicinsk diagnostik* var sedan tidigare organiserad som en länsövergripande verksamhet. Förutom dessa fyra verksamhetsområden finns följande verksamhetsområden:

- Verksamhetsstöd och service
- Vårdcentralerna Bra Liv
- Folktandvården
- Kommunal utveckling
- IT-centrum
- Länstrafiken
- Utbildning och kultur
- Regionfastigheter

Utöver dessa verksamhetsområden finns även *regionövergripande verksamhet* (finansverksamhet, köpt vård m.m.).

I samband med organisationsförändringen har redovisningssystemet anpassats och enheter/kliniker har kopplats till de nya verksamhetsområdena.

Regionen har i redovisningen delat upp verksamheten i 15 resultatområden. De flesta resultatområden lämnar vid tertialboksluten en resultat- och balansrapport samt analyser till budgetavvikelser och prognos.

I delårsrapporten som lämnas per 31 augusti 2015 sker även en fördelning av resultatet utefter primärvård, specialiserad somatisk vård, specialiserad psykiatrisk vård, trafik och infrastruktur mm.

Den ekonomiska redovisningen av Regionens verksamhet sker alltså utifrån flera olika perspektiv.

Redovisning av Regionförbundet Jönköpings läns eget kapital

Regionförbundet Jönköpings läns verksamhet redovisas fr.o.m. januari 2015 i Regionens balans- och resultaträkningar. Vid övergången hade Regionförbundet ett eget kapital uppgående till 22 mnkr. Detta belopp ska användas för regionala projekt och redovisas nu i Regionens balansräkning som en avsättning.

En avsättning är en förpliktelse baserad på inträffade händelser som med säkerhet kommer innebära utflöde av resurser när förpliktelsen regleras. Avsättningar redovisas i balansräkningen mellan eget kapital och skulder. Andra exempel på avsättningar är avsättning för framtida pensioner.

Redovisningsprinciper

Regionen upprättar månadsuppföljningar, delårsbokslut per 30 april och 31 augusti samt ett årsbokslut per 31 december. Det finns fastställda anvisningar för delårsbokslutet per 31 augusti 2015.

Samma redovisningsprinciper som i föregående års del- och årsbokslut har tillämpats.

Överensstämmelse med gällande rekommendationer

Rådet för kommunal redovisning har gett ut en rekommendation 22, delårsrapport. Denna rekommendation innehåller beskrivningar av vad en delårsrapport ska innehålla. I förvaltningsberättelsen ska bl.a. framgå:

- Händelser av väsentlig betydelse som inträffat under eller efter delårsperiodens slut.
- Upplysningar om den förväntade utvecklingen.
- Samlad och övergripande redovisning av investeringsverksamheten.
- Redovisning av hur helårsprognosen förhåller sig till helårsbudgeten.
- Samlad bedömning av om målen för god ekonomisk hushållning kommer att uppnås.
- En bedömning av balanskravsresultatet utifrån helårsprognosen.

Kommentar:

Delårsrapporten saknar en övergripande redovisning av regionens investeringsverksamhet, en samlad bedömning om huruvida målen om god ekonomisk hushållning kommer att kunna uppnås samt en bedömning av balanskravet utifrån helårsprognosen.

Uppföljning av tidigare iakttagelser

I granskningsrapporten avseende delårsbokslutet 2014 fanns följande sammanfattande bedömning:

"I likhet med tidigare granskningar vill vi påtala att delårsrapporten inte är upprättad utifrån kraven i lag om kommunal redovisning avseende pensionerna. Fullfondering tillämpas istället för blandmodellen som lagen kräver. Vidare avviker – enligt vår uppfattning – beslutet om snittning av de finansiella kostnaderna för pensionerna från vad som är god redovisningssed. Vi bedömer dock att redovisat resultat för delårsperioden i allt väsentligt är rättvisande utifrån de redovisningsprinciper som Regionens tillämpar för pensionerna. Resultatet enligt blandmodellen framgår inte av delårsrapporten".

Kommentar:

Regionen redovisar även i år hela pensionsåtagandet som en avsättning i balansräkningen. Detta är inte förenligt med lagen om kommunal redovisning, som anger att blandmodellen ska tillämpas.

I årets delårsrapport per 31 augusti 2015 redovisas resultatet enligt fullfonderingsmodellen, vilket innebär att gällande lagkrav inte uppfylls.

Snittning har skett av de finansiella kostnaderna avseende pensionerna. Detta är inte i linje med god redovisningssed, men är förenligt med de principer som budgeten är baserad på.

3.2 Resultatanalys

Resultaträkning, mnkr	Utfall januari-augusti 2015	Utfall januari-augusti 2014	Skillnad	Prognos 2015	Budget 2015	Avvikelse	Utfall 2014
Verksamhetens intäkter	1 199	1 119		1 812	1 739		1 807
Verksamhetens kostnader	-6 875	-6 567		-10 603	-10 398		-10 268
Avskrivningar	-240	-226		-375	-361		-344
Verksamhetens nettokostnad	-5 916	-5 674	-242	-9 166	-9 121	-45	-8 805
Skatteintäkter	4 937	4 739	198	7 405	7 433	-28	7 073
Generella statsbidrag och utjämning	1 301	1 325	-24	1 946	1 941	5	1 986
Resultat före finansnetto	322	390	-68	185	253	-68	254
Finansnetto	107	64	43	125	42	83	80
Årets resultat	428	454	-25	310	295	15	334

Nedanstående avvikelser är en beskrivning av finansiella mått och innebär inte någon bedömning av verksamheten ur ett kvalitativt perspektiv.

Kommentarer till resultat för perioden januari – augusti 2015:

Regionens resultat för perioden uppgår till 428 mnkr. Resultatet är inte helt jämförbart med föregående år, då det innehåller ett antal jämförelsestörande poster t ex återbetalning av AFA- medel, ny verksamhet från tidigare Regionförbundet Jönköpings län och förändrad skattesats.

Kommentarer till budgetavvikelse och prognos för perioden 2015:

Regionen prognosticerar ett resultat uppgående till 310 mnkr. Detta är 15 mnkr högre än budget.

Verksamhetens nettokostnad i prognosen beräknas överstiga budgeten med 45 mnkr.

- ▶ Avvikelsen i verksamhetens nettokostnader består främst av specialiserad somatisk vård – 164 mnkr (föregående år -108 mnkr). Trots att ytterligare 70 mnkr i utökad budgetram har tillkommit så är underskottet större än föregående år. Utöver planerade ökningarna för löneförändringar, prisutveckling och utökad verksamhet finns det andra inte budgeterade kostnader som har bidragit till underskottet:
 - läkemedel 25 mnkr
 - ökad sjukfrånvaro 8 mnkr
 - särskild ersättning semesterveckor 2015 14 mnkr
 - övertid mm 10 mnkr
 - ögonsjukvård 30 mnkr
- ▶ Andra kostnader som har påverkar nettokostnaden och som inte har budgeterats är t ex:
 - underskott primärvård, 10 mnkr
 - bedömda kostnader 2015 för flyglinjen Jönköping – Frankfurt, 9 mnkr
- ▶ I prognosen ingår även intäkter och överskott som inte budgeterats t ex:
 - återbetalning av medel från AFA, 46 mnkr

- budgeterad järnvägsinvestering som kommer att kostnadsföras under 2016 och 2017, 33 mnkr
- överskott specialiserad psykiatri, 33 mnkr

Skatteintäkterna och generella statsbidrag är i prognosen 23 mnkr lägre än budgeterat och detta beror huvudsakligen på förändrad bedömning från SKL avseende skatteintäkter för 2015.

Räntenettot påverkas av innehållet i värdepappersportföljen samt i vilken utsträckning reavinster realiserats. Det är även i hög grad påverkat av vilka finansiella kostnader som finns avseende värdesäkring av pensioner.

3.3 Bedömning

De förändringar som har skett i organisationen från och med 2015 samt de olika perspektiv som används i redovisningen respektive resultatuppföljningen, innebär att det är svårt att analysera förändringar i resultat mellan 2014 och 2015.

De avvikelser som finns i resultaträkningen mellan utfall och budget för perioden har på övergripande nivå i allt väsentligt kunnat analyseras och trovärdiga och rimliga förklaringar finns.

När det gäller avvikelser för enskilda verksamhetsområden är det svårare att få en tydlig bild över vilka olika faktorer som påverkar resultat i delårsbokslut per 31 augusti 2015 och helårsprognosen jämfört med budget. Vi noterar exempelvis att orsakerna till överskottet avseende psykiatri endast är beskriven till vissa delar i delårsrapporten och att en total analys saknas.

Av delårsrapporten framgår att Regionen bedömer att det har varit svårt att värdera om och i vilken omfattning kostnadsbesparingar har kunnat uppnås genom åtgärdsplanen för specialiserad somatisk vård. Vår bedömning är att en tydlig och konkret åtgärdsplan samt verktyg för en uppföljning är förutsättningar för att uppnå avsedd effekt. Vi noterar att inga ytterligare åtgärder anges i delårsrapporten för att påskynda/påverka utfallet resterande del av året.

En översiktlig analys av de förutsättningar och antaganden prognosen baseras på har skett i granskningen. En prognos kännetecknas dock alltid av en viss osäkerhet. Faktorer som kan innebära att det slutliga resultatet för 2015 avviker väsentligt från prognosen är exempelvis:

- verksamheternas förmåga att genomföra åtgärdsplanerna
- skatteintäkternas utveckling
- slutliga intäkter och redovisningsprinciper avseende statliga bidrag
- omfattningen av köpt vård
- utvecklingen av pensionsskulden och därmed pensionskostnaderna
- ränteutvecklingen

Vår bedömning är att delårsrapporten per den 31 augusti 2015, i allt väsentligt ger en rättvisande bild av Regionens ekonomiska resultat och ställning utifrån de principer som tillämpas av Regionen.

Delårsrapporten är delvis upprättad i enlighet med de krav som finns i Lagen om kommunal redovisning, rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning och fastställda bokslutsanvisningar. Vi noterar att lagkravet avseende blandmodellen för redovisning av pensionsavsättningarna inte uppfylls. Vidare noteras att rekommendation 22, delårsrapport inte följts fullt ut. Delårsrapporten saknar en övergripande redovisning av regionens investeringsverksamhet, en samlad bedömning om huruvida målen om god ekonomisk hushållning kommer att kunna uppnås samt en bedömning av balanskravet utifrån helårsprognosen.

4. God ekonomisk hushållning

4.1 Finansiella mål

Mål	Utfall 150831	Prognos 151231
Investeringar ska egenfinansieras.	Resultat: 428 mnkr Avskrivningar: 240 mnkr Investeringsutrymme: 668 mnkr Investeringar: 174 mnkr	Resultat: 310 mnkr Avskrivningar: 375 mnkr Investeringsutrymme: 685 mnkr Investeringar: 345 mnkr
Resultatet ska under planperioden vara minst 2,3 procent av skatt och statsbidrag (ca 220 mnkr).	Resultat: 428 mnkr (fullfondering) Skatt och statsbidrag: 6 238 mnkr Utfall: 6,9 %	Resultat: 310 mnkr (fullfondering) Skatt och statsbidrag: 9 351 mnkr Utfall: 3,3 %

4.2 Mål för verksamheten

I budget för 2015 och flerårsplan för 2016-2017, framgår Regionens vision - "För ett bra liv i en attraktiv region". Budgeten är det viktigaste styrdokumentet och här fastställs vision, värderingar och övergripande strategiska mål. Inom de olika verksamhetsområdena formuleras sedan mål, framgångsfaktorer, mätetal och handlingsplaner. Utgångspunkten är att förverkliga visionen genom god hushållning. Med detta menas att verksamheten ska bedrivas ändamålsenligt och kostnadseffektivt och med en finansiering som långsiktigt kan garantera verksamheten.

Sedan Region Jönköpings län bildades den 1 januari 2015 så har det pågått ett arbete med att ta fram arbetsformer för att stödja den nya politiska organisationen och arbeta utifrån åtgärdsplanen "För bättre vård och lägre kostnader i somatisk vård". Målet med åtgärdsplanen är att minska kostnaderna med 150 mnkr för att komma tillrätta med de kostnader som i dagsläget överskrider budget samt för att skapa ekonomiskt utrymme för att kunna satsa inom angelägna områden.

Måluppfyllelse redovisas för de systemmätetal som regionstyrelsen beslutat ska mätas i delårsboksluten 2015. Per 31 augusti 2015 mäts 48 av totalt 73 systemmätetal. Redovisningen av systemmätetalen består av två delar, en mer utförlig beskrivning under respektive verksamhetsområde och en redovisning i tabellform (bilaga till delårsrapporten).

Sammanfattningsvis ser måluppfyllelsen ut enligt följande:

		2015-08-31	Andel i %	2014-08-31	Andel i %
Antal mål som är uppfyllda		20	42 %	23	46 %
Antal mål som är delvis uppfyllda		17	35 %	13	26 %
Antal mål som inte är uppfyllda		11	23 %	14	28 %
Antal mål som mäts i delåret		48		50	

Ovanstående tabell visar att 77 % av Regionens mål är uppfyllda alternativt delvis uppfyllda per 31 augusti 2015. Denna nivå ligger något högre än föregående år, då 72 % av målen var uppfyllda/delvis uppfyllda. Vid en jämförelse av måluppfyllelsen med föregående års resultat per 140831 så är det 16 mål som uppnår ett bättre resultat, 11 mål har ett oförändrat resultat och 21 mål har ett sämre resultat i jämförelse med samma period föregående år.

4.3 Bedömning

Delårsrapporten innehåller likt föregående år ingen avstämning eller bedömning av de övergripande strategiska målen som fastställts i budgeten. Den mer beskrivande delen av måluppfyllelsen för systemmätetalen görs per verksamhetsområde. Där görs även en koppling till perspektivet i Balanced Scorecard vilket ger en tydlig och detaljerad bild av måluppfyllelsen. Vår bedömning är likt tidigare år, att denna del är väl genomarbetad och nödvändig för att målmodellen ska kunna användas i ett styrsyfte. Tillsammans med den redovisning i tabellform som sker av systemmätetalen ges en strukturerad information gällande fastställd målnivå, måluppfyllelse per 150831, förändring i jämförelse med föregående år samt vilka gränsvärden som gäller för de olika måluppfyllelsenivåerna (grönt, gult och rött).

För de systemmätetal där måluppfyllelse inte nås i delårsbokslutet finns i merparten av fallen en analys kring orsakerna till utfallet. Denna analys är en viktig del för att nå måluppfyllelse och det är önskvärt att det finns tydliga åtgärdsförslag för samtliga mål som inte är uppfyllda/delvis uppfyllda. Likt föregående års delårsbokslut (140831), noteras att det inom området Medarbetare redovisas flera mål där måluppfyllelse inte nås. Både sjukfrånvaron (både kort och lång sjukfrånvaro) och frisknärvaron avviker negativt från uppsatt målvärde. Det anges i delårsrapporten att det pågår ett aktivt arbete kring arbetsmiljö och hälsa. Det finns enheter där det under året har funnits brist på framförallt sjuksköterskor och läkare. Bemanningssituationerna under sommaren har i många fall lösts genom att medarbetarna varit flexibla och ändrat sin ledighet utifrån verksamheternas behov. Vi efterlyser en analys

av sambandet mellan den höga sjukfrånvaron och svårigheten att bemanna vissa verksamheter.

De finansiella målen är uppfyllda per 31 augusti 2015 och vår bedömning är att de kommer kunna uppnås även vid årets slut. Se även avsnitt 3.3.

Regionstyrelsen betonar i sitt svar gällande granskning av årsredovisning 2014 att en bedömning av god hushållning även måste omfatta nationella jämförelser. Bland de systemmätetal som mäts årsvis finns ett mål som berör medicinska resultat – öppna jämförelser. Målet är att förbättra läget för 60 % av indikationerna avseende medicinska resultat för både kvinnor och män. Då redovisning av detta systemmätetal inte görs i delårsrapporten har detta inte kunnat beaktas i bedömningen av god hushållning per 31 augusti 2015.

Vår samlade bedömning är att delårsrapporten ger en tydlig bild av måluppfyllelsen per 31 augusti 2015. Det går att utläsa att det sker ett arbete för att nå måluppfyllelse inom de områden där måluppfyllelse inte nås eller enbart delvis nås. Vi noterar, likt tidigare år, att regionen inte redovisar en samlad prognos och bedömning av om målen för god ekonomisk hushållning kommer att uppnås vid verksamhetsårets slut (se även avsnitt 3.1).

Även i år är systemmätetalen många till antalet och vi vidhåller vår bedömning att kan finnas ett behov av att minska antalet mål som följs upp på övergripande nivå. Målen skulle kunna minskas i antal genom att pröva dem ur ett väsentlighetsperspektiv.

I delårsrapporten finns en kort redogörelse kring den överenskommelse som staten har med SKL gällande att skapa en mer jämlik cancervård med ökad kvalitet. Den viktigaste åtgärden anges vara att införa ett nationellt system med standardiserat vårdförlopp.

Jönköping 2015-10-19

EY

Anders Hellqvist
Certifierad kommunal revisor

Helena Patrikson
Certifierad kommunal revisor/Auktoriserad revisor

Ulrika Strånge
Certifierad kommunal revisor

